

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia Kar
1.3 Intézet	Pasztorálteológia Intézet
1.4 Szakterület	Római Katolikus Teológia
1.5 Képzési szint	alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Teológiai licenciátus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Gregorián ének						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Diósi Dávid						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	–						
2.4 Tanulmányi év	2014/15	2.5 Félév	II	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	–	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	–	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					7
Vizsgák					10
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszámja					75
3.8 A félév össz-óraszámja					28
3.9 Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• nincs
4.2 Kompetenciabeli	• nincs

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• –
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• tábla, vetítő, CD-hanglemez, DVD-lemez, kották

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	A gregorián ének a római egyház ősi egyszólamú liturgikus éneke. A gregorián ének a liturgiában született, a liturgikus zene legtökéletesebb példája és örökérvényű mintaképe, ugyanakkor pedig az európai zene első nagy (ránk maradt) stílusa, az egyszólamú ének tökéletes művészi megvalósulása, továbbá a többszólamú kóruszene téma-kincstára. Ezért alaposan ismernie kell minden (elsősorban) katolikus egyházzenesznek, de minden papnak is. Az opcionális kurzus folyamán betekintést szeretnénk nyújtani a hallgatónak a gregorián ének világába, éneklésének lelkületébe. Foglalkozni fogunk a gregorián ének történetével, kottaolvasásával és műfajaival. Az elméleti ismereteken kívül a hallgatók közös gyakorlással egy bizonyos gregorián repertoárt is elsajátítanak.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • a gregorián ének szerepe a zenetörténetben • zenetörténeti és egyháztörténelmi ismeretek • zeneelméleti ismeretek

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a gregorián ének világába való bevezetés
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a gregorián ének kottaolvasásának elsajátítása • a fontosabb gregorián énekrepertoár elsajátítása • a liturgikus cselekmények éneklésének az elsajátítása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
–	–	–
Könyvészet		
–		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<i>Bevezetés a gregorián énekbe</i>	előadás, magyarázat, éneklés	–
<i>A gregorián ének története</i>	előadás, magyarázat, éneklés	–
<i>A gregorián kotta olvasása</i>	előadás, magyarázat, éneklés	Neumák
<i>Gregorián műfajok I: A recitációs műfajok</i>	előadás, magyarázat, éneklés	<i>Tonus Lectionis & Tonus Evangelii, Tonus Orationum (Collecta, Superoblata, Postcommunio, Praefatio, Pater noster), Tonus Psalmorum</i>
<i>Gregorián műfajok II: A szillabikus-neumatikus műfajok</i>	előadás, magyarázat, éneklés	<i>Zsolozsma-antifonák, Himnusz, Mise-antifonák (Introitus & Communio), Mária-antifonák</i>
<i>Gregorián műfajok III: A melizmatikus műfajok</i>	előadás, magyarázat, éneklés	<i>Tractus, Graduale, Alleluja & Offertorium</i>
<i>Gregorián műfajok IV: Új műfajok</i>	előadás, magyarázat,	<i>Sequentia, Tropus &</i>

	éneklés	Dallamos mise-ordináriumok
Könyvészet		
<ul style="list-style-type: none"> • AGUSTONI, LUIGI: <i>Gregorianischer Choral</i>, in: H. MUSCH (Hrsg.), <i>Musik im Gottesdienst. Ein Handbuch zur Grundausbildung in der katholischen Kirchenmusik I: Historische Grundlagen – Liturgik – Liturgiegesang</i>, Regensburg 1983, 203–374. • DICSÉRIÉTEK AZ URAT! énekes-könyv, Gyulafehérvári 1993. • <i>Die Kirchenmusik und das II. Vatikanische Konzil</i>. Referate der Kirchenmusikwoche in Graz. Herausgegeben von der Abteilung für Kirchenmusik an der Akademie für Musik und darstellende Kunst in Graz, Graz/ Wien/ Köln 1965. • DIÓSI, DÁVID (szerk): <i>Cantate Domino</i>, Gyulafehérvár 1996. • DIÓSI, DÁVID: <i>A Sanctus éneklésének történeti háttéré a kezdetektől a többszólamúság kialakulásáig. Egyházzene- és liturgiátörténeti visszapillantás</i>, in: <i>Studia Theologica Transsylvaniensia</i> 12 (2009/ 1), 23–62. • DOBSZAY LÁSZLÓ: „Szent híd”. A zsidó liturgikus ének és a gregoriánum kapcsolatai, in: <i>Magyar Egyházzene</i> 3/2 (1995/ 1996), 141–146. • DOBSZAY LÁSZLÓ: <i>A gregorián ének kézikönyve</i>, Bp. 1993. • DOBSZAY László: <i>Az esztergomi rítus</i>, Újember, Bp. é. n. • DOBSZAY LÁSZLÓ: <i>Bevezetés a gregorián énekbe</i> (A: Elmélet) Budapest 1995. • DOBSZAY László: <i>Gondolkozó füzetek</i>, sorozat, Bp. • DOBSZAY László: <i>Jegyzetek a liturgiáról</i>, Újember, Bp. é. n. • DOLHAI Lajos: <i>Az ókeresztény egyház liturgiája</i>, Bp. 2001. • ÉNEKLŐ EGYHÁZ énekeskönyv, Bp. 1985. • <i>Erdélyi imádságos könyv</i> (szerk. Veress Ernő), Kolozsvár, 1948. • GRADUALE TRIPLEX seu Graduale Romanum Pauli PP. VI cura recognitum & rhythmicis signis a solesmensibus monachis ornatum neumis Laudunensibus (Cod. 239) et Sangallensibus (Codicum San Gallensis 359 et Einsidlensis 121) nunc auctum, Solesmis 1979 • GRUNEWALD, CAMILLO: <i>Manuale cantionum clericalium</i>. Hilfsbuch für Lehrende und Lernende an kirchlichen Seminarien und Pädagogien sowie für römisch-katholische Priester und Chorregenten, Graz 1905. • HOURLIER, Jacques: <i>Entretiens sur la spiritualité du chant grégorien</i>, Solesmes 1985. • JÁKI, SÁNDOR TEODÓZ: <i>Musica sacra I-II. Jegyzet a szemináriumok énekóráihoz</i>, h. n. & é. n. • JASCHINSKI, Eckhard: <i>Musica sacra oder Musik im Gottesdienst? Die Entstehung der Aussagen über die Kirchenmusik in der Liturgiekonstitution „Sacrosanctum Concilium” (1963) und bis zur Instruktion „Musicam sacram” (1967) (Studien zur Pastoralliturgie 8)</i>, Regensburg 1990. • LIBER USUALIS Missae et Officii pro dominicis et festis cum cantu gregoriano ex editione Vaticana adamussim excerpto et rhythmicis signis in subsidium cantorum a Solesmensibus monachis diligenter ornato, Roma, 1957. • MARKUS Robert: <i>Nagy Szent Gergely és kora</i>, Bp. 2004 • RAJECZKY Benjamin: <i>Mi a gregorián?</i> Bp. 1981. • RATZINGER, Joseph: <i>A liturgia szelleme</i>, Bp. 2002. • SCHÜTZEICHEL, Harald (szerk), <i>Die Messe</i>. Ein kirchenmusikalisches Handbuch, Düsseldorf 1991. • WAGNER, PETER: <i>Einführung in die gregorianischen Melodien. Ein Handbuch der Choralwissenschaft II: Neumenkunde. Paläographie des liturgischen Gesanges nach den Quellen dargestellt und an zahlreichen Faksimiles aus den mittelalterlichen Handschriften veranschaulicht</i>, Hildesheim/ Wiesbaden ³1962. • WAGNER, PETER: <i>Einführung in die gregorianischen Melodien. Ein Handbuch der Choralwissenschaft I: Ursprung und Entwicklung der liturgischen Gesangsformen bis zum Ausgange des Mittelalters</i>, Hildesheim/ Wiesbaden ⁴1962. • WAGNER, PETER: <i>Einführung in die gregorianischen Melodien. Ein Handbuch der Choralwissenschaft III: Gregorianische Formenlehre. Eine choralische Stilkunde</i>, Hildesheim/ Wiesbaden ²1962. • WILSON-DICKSON, ANDREW: <i>A kereszténység zenéje</i> Bp. 1994. 		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A szentmise, a zsoltó és egyéb liturgikus ténykedések éneklésének az elsajátítása
- A liturgikus cselekmények ünnepélyes éneklésének az elsajátítása

- Az egyház egyik legértékesebb énekkincstárának az alapos megismerése

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás			
10.5 Szeminárium / Labor	Szemeszter közben és végén	szóbeli kollokvium	1/2
	Szemeszter végén	írásbeli vizsga	1/2
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az elméleti anyag általános ismerete • A begyakorolt repertoár éneklése 			

Kitöltés dátuma

2014. május 2.

Előadás felelőse

Diósi Dávid

Szeminárium felelőse

Diósi Dávid

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2014. május 5.

Intézetigazgató

Dr. Székely Dénes